

Florina POPA

DREPT PROCESUAL CIVIL PARTEA GENERALĂ

Curs universitar

Cuprins

Abrevieri.....	5
CAPITOLUL I. NOȚIUNI INTRODUCTIVE PRIVIND DREPTUL PROCESUAL CIVIL ȘI PROCESUL CIVIL	7
1. Definierea procesului civil	7
2. Fazele și etapele procesului civil.....	13
3. Dreptul procesual civil, ramură autonomă a sistemului de drept	15
4. Domeniul de reglementare al Codului de procedură civilă. Izvoarele dreptului procesual civil	17
5. Normele dreptului procesual civil	24
6. Acțiunea normelor de drept procesual civil	28
6.1. Aplicarea normelor de drept procesual civil în timp.....	28
6.1.1. Cazul proceselor și executărilor silite începute după intrarea în vigoare a legii noi	28
6.1.2. Cazul proceselor și al executărilor silite începute înainte de intrarea în vigoare a legii noi	30
6.1.3. Legea aplicabilă mijloacelor de probă.....	31
6.1.4. Legea aplicabilă hotărârilor judecătorești.....	32
6.1.5. Derogări de la regulile instituite de art. 24-27 C. pr. civ., reglementate de art. III pct. 3 și art. IV din Legea nr. 310/2018	33
6.2. Aplicarea normelor de drept procesual în spațiu și asupra persoanelor.....	34
CAPITOLUL II. PRINCIPIILE FUNDAMENTALE ALE PROCESULUI CIVIL	36
1. Principiul liberului acces la justiție	38
2. Principiul dreptului la un proces echitabil, în termen optim și previzibil	41
3. Principiul legalității	51
4. Principiul egalității	54
5. Principiul disponibilității.....	55
6. Principiul contradictorialității	63
7. Obligațiile părților în desfășurarea procesului	66
8. Obligațiile terților în desfășurarea procesului	67
9. Principiul exercitării drepturilor procesuale cu bună-credință	68
10. Principiul dreptului la apărare	70
11. Principiul oralității.....	72
12. Principiul nemijlocirii	73
13. Principiul publicității.....	75
14. Principiul desfășurării procesului în limba română.....	76
15. Principiul continuității completului de judecată.....	77
16. Principiul privitor la încercarea de împăcare a părților	78
17. Principiul rolului activ al judecătorului.....	79
18. Principiul respectului cuvenit justiției.....	87
19. Obligația respectării principiilor fundamentale.....	87

CAPITOLUL III. ACȚIUNEA CIVILĂ	88
1. Noțiunea și trăsăturile acțiunii civile	88
1.1. Noțiunea de „acțiune civilă”	88
1.2. Trăsăturile acțiunii civile	91
2. Elementele acțiunii civile	91
2.1. Părțile acțiunii civile	92
2.2. Obiectul acțiunii civile	93
2.3. Cauza acțiunii civile	95
3. Condițiile de exercitare a acțiunii civile	97
3.1. Capacitatea procesuală	97
3.2. Calitatea procesuală	107
3.2.1. Transmiterea calității procesuale	113
3.3. Formularea unei pretenții	116
3.4. Justificarea unui interes	119
4. Clasificarea acțiunilor civile	123
CAPITOLUL IV. PARTICIPANȚII LA PROCESUL CIVIL	134
1. Instanța de judecată	134
1.1. Compunerea instanței de judecată. Excepția nelegalei compuneri a instanței	135
1.2. Constituirea instanței sau a completului. Excepția nelegalei constituirii a instanței sau a completului	139
1.3. Incompatibilitatea	142
1.3.1. Incompatibilitatea absolută	143
1.3.2. Incompatibilitatea relativă	146
1.3.3. Mijloace procesuale de invocare a incompatibilității	150
1.3.4. Procedura de soluționare a cererilor de abținere și de recuzare	153
1.3.5. Incompatibilitatea altor participanți	157
2. Părțile	158
2.1. Noțiunea de „parte” în proces	158
2.2. Coparticiparea procesuală	161
3. Participarea terților la judecată	164
3.1. Intervenția voluntară	165
3.1.1. Intervenția voluntară principală	166
3.1.2. Intervenția voluntară accesorie	171
3.2. Intervenția forțată	173
3.2.1. Chemarea în judecată a altor persoane	173
3.2.2. Chemarea în garanție	176
3.2.3. Arătarea titularului dreptului	181
3.2.4. Introducerea forțată în cauză, din oficiu, a altor persoane	182
4. Reprezentarea părților în procesul civil	188
4.1. Noțiunea de reprezentare a părților în procesul civil. Felurile reprezentării	188
4.2. Reprezentarea legală	190
4.2.1. Reprezentarea legală a persoanei fizice	190
4.2.2. Reprezentarea legală a persoanei juridice	192
4.3. Reprezentarea convențională	193

4.3.1. Reprezentarea convențională a persoanei fizice	193
4.3.2. Reprezentarea convențională a persoanei juridice.....	195
4.4. Excepția lipsei dovezii calității de reprezentant.....	195
5. Asistența judiciară în procesul civil	197
5.1. Noțiunea de ajutor public judiciar.....	197
5.2. Ajutorul public judiciar acordat persoanelor fizice.....	198
5.2.1. Formele de ajutor public judiciar acordat persoanelor fizice	199
5.2.2. Condițiile de acordare a ajutorului public judiciar persoanelor fizice.....	200
5.3. Asistența judiciară acordată persoanelor juridice	203
6. Participarea ministerului public în procesul civil.....	204
6.1. Procurorul, participant sui generis în procesul civil.....	204
6.2. Modalitățile de participare a Ministerului Public la procesul civil	206
6.2.1. Pornirea acțiunii civile.....	206
6.2.2. Participarea la judecata procesului civil	207
6.2.3. Exercitarea căilor de atac de către Ministerul Public	208
6.2.4. Punerea în executare a titlurilor executorii	208
CAPITOLUL V. COMPETENȚA	210
1. Noțiunea de competență. Sediul materiei.....	210
2. Clasificarea competenței	211
2.1. Competența națională sau internă a instanțelor române și competența generală internațională a instanțelor române	211
2.2. Competența generală și competența jurisdicțională.....	212
2.3. Competența absolută (de ordine publică) și competența relativă (de ordine privată)	214
3. Determinarea competenței.....	215
3.1. Momentul procesual al verificării competenței	215
3.2. Competența se determină prin raportare la momentul introducerii cererii de chemare în judecată.....	219
3.3. Competența se va stabili în raport cu elementele cererii de chemare în judecată	220
3.4. Sarcina probei cu privire la faptele pe care se întemeiază competența instanței	221
4. Principiile reglementării competenței	221
5. Competența generală a instanțelor judecătorești	224
5.1. Competența națională (internă) a instanțelor române	226
5.2. Competența generală internațională a instanțelor române	227
5.3. Excepția necompetenței generale a instanțelor judecătorești.....	230
5.4. Excepția de arbitraj	232
6. Competența materială a instanțelor judecătorești.....	235
6.1. Noțiunea competenței materiale a instanțelor	235
6.2. Competența materială a judecătoriei.....	237
6.3. Competența materială a tribunalului	247
6.3.1. Competența tribunalului în primă instanță	247
6.3.2. Competența tribunalului în apel	248
6.3.3. Competența tribunalului în recurs	248

6.3.4. Competența tribunalului de a judeca alte cereri. Competența specială a unor tribunale în anumite materii	249
6.4. Competența materială a curții de apel	250
6.4.1. Competența materială a curții de apel în primă instanță	250
6.4.2. Competența materială a curții de apel în apel	251
6.4.3. Competența materială a curții de apel în apel în recurs	251
6.4.4. Competența materială a curții de apel de a judeca alte cereri. Competența specială a Curții de Apel București	252
6.5. Competența materială a Înaltei Curți de Casație și Justiție	253
6.5.1. Competența materială a Înaltei Curți de Casație și Justiție în recurs. Competența secțiilor, a completurilor de 5 judecători și a Secțiilor Unite	253
6.5.2. Competența Înaltei Curți de Casație și Justiție de soluționare a recursurilor în interesul legii, precum și a sesizărilor în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept	254
6.5.3. Competența Înaltei Curți de Casație și Justiție de a judeca alte cereri	255
7. Criterii de determinare a competenței după valoarea cererii introductive de instanță	256
7.1. Regula generală de utilizare a criteriului valoric: competența se determină după valoarea obiectului cererii arătată în capătul principal de cerere	256
7.2. Regula generală de determinare a instanței competente în cazul cererilor cu mai multe capete de cerere (art. 99 C. pr. civ.)	257
7.3. Regula generală de determinare a instanței competente în cazul cererilor cu pluralitate de părți (art. 100 C. pr. civ.)	259
8. Competența teritorială a instanțelor judecătorești	261
8.1. Competența teritorială „de drept comun”	262
8.2. Competența teritorială alternativă	266
8.3. Competența teritorială exclusivă (excepțională)	273
8.4. Dispoziții speciale referitoare la competența instanțelor judecătorești. Incidente procedurale privind instanța sesizată	276
8.4.1. Dispoziții speciale referitoare la competența instanțelor judecătorești	276
8.4.2. Incidente procedurale privind instanța sesizată	282
8.4.2.1. Strămutarea pricinilor	282
8.4.2.2. Delegarea instanței	283
8.4.2.3. Conflictele de competență	283
8.5. Prorogarea competenței	286
8.6. Mijloacele procedurale de invocare a necompetenței	292
8.6.1. Excepția de necompetență	296

CAPITOLUL VI. ACTELE DE PROCEDURĂ, NULITATEA, TERMENELE

PROCEDURALE	302
1. Actul de procedură. Forma de procedură. Noțiuni introductive	302
2. Clasificarea actelor de procedură	303
3. Condiții generale pentru îndeplinirea actelor de procedură	304
4. Condiții generale privind cererile în justiție	306
5. Citarea și comunicarea actelor de procedură	308
5.1. Instituția juridică a termenului în cunoștință	309
5.2. Preschimbarea termenului de judecată	311

5.3. Cuprinsul citației.....	311
5.4. Dovada înmânării citației.....	312
5.5. Persoanele care urmează a fi citate și locul citării	313
5.5.1. Regulile de determinare a locului citării.....	314
5.5.2. Alegerea locului citării	315
5.5.3. Schimbarea locului citării.....	317
5.5.4. Modalități de comunicare a actelor de procedură.....	318
5.5.5. Înmânarea citației și a altor acte de procedură.....	319
5.5.6. Data la care se consideră îndeplinită procedura de citare. Dovada îndeplinirii	322
6. Nulitatea actelor de procedură.....	326
7. Termenele procedurale.....	338
CAPITOLUL VII. JUDECATA ÎN FAȚA PRIMEI INSTANȚE	356
1. Etapa scrisă.....	357
1.1. Cererea de chemare în judecată	360
1.1.1. Elementele cererii de chemare în judecată	361
1.1.2. Sancțiunile aplicabile în cazul lipsei mențiunilor cererii de chemare în judecată.....	379
1.1.3. Condițiile extrinseci cererii de chemare în judecată.....	382
1.1.3.1. Procedurile prelabile sesizării instanței	382
1.1.3.2. Timbrarea cererii de chemare în judecată și a altor cereri.....	387
1.1.4. Procedura regularizării cererii de chemare în judecată.....	390
1.2. Comunicarea către pârât a cererii de chemare în judecată	397
1.3. Întâmpinarea	398
1.4. Cererea reconvențională.....	400
1.5. Fixarea primului termen de judecată și măsurile pentru pregătirea judecătii	403
1.6. Modificarea cererii de chemare în judecată	408
2.A. Etapele cercetării procesului și a dezbaterii în fond a procesului.....	413
2.1. Dispoziții legale generale cu privire la ședința de judecată	414
2.1.1. Pregătirea ședinței de judecată	414
2.1.2. Conducerea și poliția ședinței de judecată.....	416
2.1.3. Activitatea în timpul ședinței de judecată.....	418
2.1.4. Încheierile de ședință	423
2.B. Etapa cercetării procesului.....	426
2.2. Excepțiile procesuale	429
2.2.1. Noțiuni	429
2.2.2. Clasificarea excepțiilor procesuale	434
2.2.3. Inadmisibilitatea cererii – excepție de procedură sau instituție sui generis?.....	436
2.2.4. Procedura de soluționare a excepțiilor procesuale.....	439
CAPITOLUL VIII. PROBELE	445
PARTEA I – Elemente de teorie generală a probelor în procesul civil	445
1. Noțiunea de „probă”. Definiție. Terminologie	445
2. Subiectul, obiectul și sarcina probei.....	449

3. Admisibilitatea probelor.....	456
4. Reguli privitoare la administrarea probelor.....	461
4.1. Propunerea probelor.....	462
4.2. Încuviințarea probelor.....	466
4.3. Administrarea propriu-zisă a probelor.....	470
5. Aprecierea probelor.....	475
6. Asigurarea probelor.....	476
7. Constatarea de urgență a unei stări de fapt.....	478
PARTEA A II-A – Mijloacele de probă în procesul civil.....	481
8. Proba cu înscrisuri.....	481
8.1. Considerații generale cu privire la proba cu înscrisuri.....	481
8.2. Clasificarea înscrisurilor.....	482
8.3. Înscrisurile autentice.....	484
8.3.1. Noțiunea înscrisului autentic.....	484
8.3.2. Forța probantă a înscrisului autentic.....	485
8.3.3. Nulitatea și conversiunea înscrisului autentic.....	487
8.4. Înscrisurile sub semnătură privată.....	487
8.4.1. Data certă.....	489
8.4.2. Formalitatea multiplului exemplar.....	491
8.4.3. Formalitatea „bun și aprobat”.....	492
8.5. Alte categorii de înscrisuri.....	495
8.5.1. Înscrisurile în formă electronică și înscrisurile stocate pe suport informatic.....	495
8.5.2. Registrele și hârtiile domestice.....	502
8.5.3. Registrele profesioniștilor.....	503
8.5.4. Mențiunile făcute de creditor pe titlul de creanță.....	509
8.5.5. Regimul altor înscrisuri.....	510
8.5.6. Duplicatele și copiile de pe înscrisurile autentice sau sub semnătură privată.....	514
8.5.7. Înscrisurile cognitive sau reînnoitoare.....	515
8.6. Administrarea probei cu înscrisuri.....	516
8.6.1. Depunerea înscrisurilor (din inițiativa părților).....	516
8.6.2. Depunerea forțată a înscrisurilor.....	518
8.6.3. Procedura verificării înscrisurilor.....	520
8.6.3.1. Procedura verificării de scripte.....	521
8.6.3.2. Procedura falsului.....	524
9. Proba cu martori.....	529
9.1. Noțiune.....	529
9.2. Admisibilitatea probei cu martori. Reguli și excepții.....	530
9.3. Administrarea probei cu martori.....	540
9.4. Aprecierea probei testimoniale.....	550
10. Prezumțiile.....	552
10.1. Noțiune.....	552
10.2. Clasificarea prezumțiilor.....	554
11. Proba prin raportul de expertiză.....	565
11.1. Noțiune. Sediul materiei.....	565

11.2. Propunerea probei cu expertiza. Admisibilitatea expertizei	568
11.3. Administrarea expertizei. Tipuri de expertiză.....	579
11.4. Raportul de expertiză	581
11.5. Forța probantă a raportului de expertiză	583
12. Mijloace materiale de probă.....	585
12.1. Noțiune.....	585
12.2. Propunerea și încuviințarea probelor materiale.....	587
12.3. Administrarea mijloacelor materiale de probă.....	589
12.4. Restituirea mijloacelor materiale de probă	591
13. Cercetarea la fața locului.....	592
13.1. Noțiune.....	592
13.2. Efectuarea cercetării la fața locului.....	594
14. Mărturisirea	596
14.1. Noțiune.....	596
14.2. Clasificare	597
14.3. Administrarea mărturisirii. Interogatoriul (art. 351-358 C. pr. civ.).....	601
14.4. Aprecierea mărturisirii	607
15. Administrarea probelor de către avocați sau de către consilieri juridici.....	610

CAPITOLUL IX. INCIDENTE PROCEDURALE CARE POT APĂREA ÎN CURSUL JUDECĂȚII. AMENZI ȘI DESPĂGUBIRI.....	621
1. Suspendarea judecării	622
1.1. Noțiune.....	622
1.2. Suspendarea voluntară	623
1.3. Suspendarea de drept	627
1.4. Suspendarea facultativă	637
1.5. Procedura și efectele suspendării	648
1.6. Reluarea judecării.....	652
2. Perimarea.....	655
2.1. Noțiune.....	655
2.2. Condițiile perimării.....	657
2.3. Întreruperea termenului de perimare.....	660
2.4. Suspendarea termenului de perimare	663
2.5. Procedura de constatare și efectele perimării.....	671
2.6. Perimarea instanței.....	676
3. Actele procedurale de dispoziție ale părților	677
3.1. Noțiunea actelor procesuale de dispoziție ale părților	677
3.2. Desistarea reclamantului	680
3.2.1. Renunțarea la judecată.....	681
3.2.2. Renunțarea la dreptul subiectiv pretins.....	684
3.2.3. Achiesarea	685
3.2.3.1. Achiesarea pârâtului la pretențiile reclamantului	685
3.2.3.2. Achiesarea la hotărârea pronunțată	687
3.2.4. Tranzacția judiciară	689
4. Amenzi judiciare și despăgubiri	692

CAPITOLUL X. HOTĂRÂREA JUDECĂTOREASCĂ (partea I).....	700
1. Etapa dezbaterii în fond a procesului	700
1.1. Dezbaterile procesului, premergătoare dezbaterii în fond	700
1.2. Dezbaterile în fond.....	701
2. Etapa deliberării și pronunțării hotărârii judecătorești	705
2.1. Deliberarea	705
2.2. Termenul de grație	715
2.3. Minuta hotărârii.....	717
2.4. Pronunțarea hotărârii.....	720
 CAPITOLUL XI. HOTĂRÂREA JUDECĂTOREASCĂ (partea a II-a)	 725
1. Hotărârea judecătorească.....	725
1.1. Clasificarea hotărârilor judecătorești	725
1.2. Conținutul, redactarea și semnarea hotărârii judecătorești.....	728
1.2.1. Conținutul hotărârii judecătorești	728
1.2.2. Redactarea, semnarea și comunicarea hotărârii judecătorești.....	739
1.3. Cheltuielile de judecată.....	745
1.4. Îndreptarea, lămurirea și completarea hotărârii judecătorești	763
1.4.1. Îndreptarea hotărârilor judecătorești.....	763
1.4.2. Lămurirea hotărârii și înlăturarea dispozițiilor contradictorii.....	769
1.4.3. Completarea hotărârii	773
2. Efectele hotărârii judecătorești.....	776
2.1. Efectele substanțiale ale hotărârii judecătorești	776
2.2. Efectele procesuale ale hotărârii judecătorești	782
2.2.1. Dezinvestirea instanței.....	783
2.2.2. Autoritatea de lucru judecat a hotărârii judecătorești	784
2.2.2.1. Efectele lucrului judecat.....	789
2.2.3. Efectul executoriu al hotărârii judecătorești. Executarea provizorie	803
2.2.3.1. Executarea provizorie a hotărârii judecătorești	806
2.2.3.1.1. Suspendarea executării provizorii	810
2.2.4. Forța probantă a hotărârii judecătorești	811
 BIBLIOGRAFIE.....	 813

Capitolul I

NOȚIUNI INTRODUCTIVE PRIVIND DREPTUL PROCESUAL CIVIL ȘI PROCESUL CIVIL

Motto:

„Pe scurt, osmoza și simbioza legii civile și a legii de procedură civilă impun și garantează «conviețuirea» și «convergența» lor.”¹

1. Definirea procesului civil

O incursiune diacronică în evoluția omenirii relevă concluzia că natura umană este esențialmente conflictuală, context în care principala rațiune de a fi a dreptului se vădește a fi aceea de a institui un sistem de reguli care să prevină și, respectiv, să soluționeze diversele conflicte ivite între membrii unei societăți.

Drepturile subiective civile sunt caracterizate nu numai de posibilitatea titularului lor de a avea o anumită conduită și, respectiv, de a pretinde o conduită corelativă celorlalți participanți la circuitul civil, ci și de prerogativa de a apela, în caz de nevoie, la forța coercitivă a statului, în vederea apărării drepturilor subiective încălcate.

Practic, în cele mai multe situații în care normarea conduitei indivizilor nu își realizează funcția disuasivă, este necesară parcurgerea unor proceduri, în vederea aplicării sancțiunilor prevăzute de lege și, mai ales, în vederea restabilirii ordinii de drept și a păcii sociale.

Represiunea legii nu trebuie aplicată arbitrar. Subiecților de drept – incluzându-i în această sferă și pe cei al căror comportament a intrat în coliziune cu preceptele normei juridice – trebuie să li se asigure un tratament echitabil, previzibil, întemeiat pe o serie de garanții, inclusiv pe cea privind respectarea dreptului la apărare. Or, acest deziderat nu s-ar putea realiza în absența unei proceduri prestabilite, clare, care să reglementeze un set de instrumente destinate să organizeze modul de aplicare a legii și care să prevadă „un algoritm al pașilor”² ce trebuie urmați, pentru a se asigura încetarea încălcării dreptului subiectiv civil lezată de conduita neconformă, respectiv restabilirea acestui drept, incluzând repararea prejudiciului produs.

---

¹ I. Deleanu, *Tratat de procedură civilă*, vol. I, Ed. Universul Juridic, București, 2013 (*brevitatis causa*, în continuare această sursă bibliografică va fi citată „I. Deleanu, *Tratat de procedură civilă*, 2013, *op. cit.*”), p. 62. În același sens, autorul V. Stoica subliniază că „noțiunile, conceptele și teoriile dreptului civil formează un ansamblu, astfel încât ele nu pot fi înțelese decât unele prin altele, iar nu în mod izolat. (...) Noțiunea de drept material la acțiune este indisolubil legată de noțiunile de drept subiectiv, protecție juridică a dreptului subiectiv, drept procesual la acțiune și acțiune. Este deci o *întrepătrundere* (s.n.) între noțiuni de drept civil și de drept procesual civil” – V. Stoica, *Dreptul material la acțiune în materia drepturilor reale principale*, în RRDP nr. 4/2018, pp. 15-16.

² În acest sens, autorul D.J. Galligan face o comparație cu științele exacte, arătând că, așa cum omul de știință „este capabil să ajungă la un rezultat doar pentru că a urmat anumiți pași, tot așa și judecătorul ajunge la anumite concluzii și își formează convingerea aplicând procedurile necesare” – D.J. Galligan, *Due process and fair procedures*, Clarendon Press, Oxford, 1996, *apud* B. Șerb, *Despre rolul procedurilor în drept. Due process and fair procedures de Dennis Galligan*, disponibil la <https://www.juridice.ro/656628/despre-rolul-procedurilor-in-drept-due-process-and-fair-procedures-de-dennis-galligan.html>.

Atunci când se ivește un diferend de natură civilă, cea mai rațională modalitate de a-l rezolva este cea amiabilă, care prezintă numeroase avantaje, printre care se regăsesc economia de timp și cea de resurse bănești. Legiuitorul a avut în vedere această perspectivă, reglementând prin mai multe acte normative modalități alternative de soluționare a conflictelor¹. Practic, diferendul poate fi tranșat fără concursul instanțelor judecătorești, prin acordul de voințe al părților implicate². Dintre aceste modalități de soluționare a unui diferend³ – judiciare sau extrajudiciare –, amintim:

a. **compromisul tacit**, care reprezintă o modalitate neafectivă de soluționare a diferendului iscat între părți, prin concesii reciproce, astfel încât normalitatea relațiilor sociale este restabilită fără intervenția unui terț;

b. **medierea**, care reprezintă una dintre modalitățile de soluționare pe cale amiabilă a anumitor conflicte (în materie civilă, în materia litigiilor între profesioniști, în materia dreptului familiei; în materie penală⁴), în prezența și cu ajutorul unui terț, numit mediator „*în condiții de neutralitate, imparțialitate, confidențialitate și având liberul consimțământ al părților*” – art. 1 alin. (1) din Legea nr. 192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator. Așa cum se precizează chiar în alin. (2) al aceluiași articol din legea evocată, medierea are în vedere încrederea pe care părțile o acordă persoanei abilitate să faciliteze negocierile dintre ele și care le îndrumă în vederea soluționării conflictului (adică mediatorul), astfel încât să se ajungă la o soluție convenabilă pentru ambele părți în acea cauză. Medierea nu este o procedură obligatorie⁵, Curtea Constituțională constatând că dispozițiile art. 2 alin. (1) și (1²) din Legea nr. 192/2006 îngăduiesc liberul acces la justiție al părților, fiind dispoziții contrare prevederilor art. 21 alin. (1) din Constituția României, care statuează că „*orice persoană se poate adresa justiției pentru apărarea drepturilor, a libertăților și a intereselor sale legitime*”⁶;

---

¹ Medierea, ca modalitate alternativă de soluționare a conflictelor, a fost reglementată în sistemul nostru de drept prin Legea nr. 192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator, publicată în M. Of. nr. 441 din 22 mai 2006.

² Pe de altă parte, dacă procesul a fost deja inițiat, părțile sau, în unele cazuri, doar reclamantul, pot pune capăt litigiului, fie prin acte unilaterale (renunțarea la judecată, renunțarea la însuși dreptul pretins etc.), fie prin acorduri judiciare (tranzacția), astfel încât instanțele judecătorești vor fi dispensate de soluționarea litigiului pe fond.

³ În acest sens, a se vedea M. Dinu, *Drept procesual civil. Principiile procesului civil. Acțiunea civilă. Participanții la procesul civil. Competența instanțelor judecătorești. Actele de procedură și termenele procedurale. Judecata în primă instanță*, Ed. Hamangiu, București, 2020, pp. 2-4. Această sursă bibliografică va fi citată în continuare astfel: „M. Dinu, *Drept procesual civil*, 2020, *op. cit.*”.

⁴ Legea nr. 192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator, completată și modificată, cuprinde în art. 67-70 „dispoziții speciale privind medierea în cauzele penale”, care răspund Recomandării Consiliului Europei nr. R(99)19 privind medierea în materie penală din 15 septembrie 1999.

⁵ În acest sens, art. 227 alin. (2) C. pr. civ. statuează că, „*în litigiile care, potrivit legii, pot face obiectul procedurii de mediere, judecătorul poate invita părțile să participe la o ședință de informare cu privire la avantajele folosirii acestei proceduri. Când consideră necesar, ținând seama de circumstanțele cauzei, judecătorul va recomanda părților să recurgă la mediere, în vederea soluționării litigiului pe cale amiabilă, în orice fază a judecății. Medierea nu este obligatorie pentru părți*”, iar alin. (3) al aceluiași articol prevede că, „*în cazul în care judecătorul recomandă medierea, părțile se vor prezenta la mediator, în vederea informării lor cu privire la avantajele medierii. După informare, părțile decid dacă acceptă sau nu soluționarea litigiului prin mediere. Până la termenul fixat de instanță, care nu poate fi mai scurt de 15 zile, părțile depun procesul-verbal întocmit de mediator cu privire la rezultatul ședinței de informare*”.

⁶ A se vedea, în acest sens, Decizia CCR nr. 266 din 7 mai 2014, publicată în M. Of. nr. 464 din 25 iunie 2014.